

Občutljivi osebni podatki v gradivu arhivov, knjižnic in muzejev ter v podatkih o njem

Sensitive personal data in the fonds and records of archives, libraries and museums

**Aida Škoro Babič, Branka Kerec Prekoršek,
Miha Špiček, Alenka Šauperl**

Oddano: 19. 9. 2019 – Sprejeto: 26. 9. 2019

1.02 Pregledni znanstveni članek

1.02 Review article

UDK 026/027:351.755(497.4)

930.25:351.755(497.4)

069:351.755(497.4)

Izvleček

Namen: Uredba o varstvu osebnih podatkov je maja 2018 povzročila predvsem ukvarjanje s podatki o uporabnikih arhivov, knjižnic in muzejev. V teh ustanovah pa razpolagamo z osebnimi podatki in z občutljivimi osebnimi podatki, ki pa se ne tičejo naših uporabnikov, temveč se nahajajo v gradivu. Ti podatki so v arhivih varovani z Zakonom o varovanju dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih, v knjižnicah in muzejih pa z Zakonom o varstvu podatkov, kar pomeni velik razkorak v dostopnosti podatkov javnosti. Zato je naš namen proučiti položaj ter opozoriti na težave in razlike.

Metodologija/pristop: Proučili smo ravnanje s to vrsto podatkov v vseh treh vrstah ustanov v Sloveniji.

Rezultati: Na primeru zapuščin smo predstavili problematiko predpisov in raznolikost praktičnih rešitev. Zaradi različnega namena arhivov, knjižnic in muzejev ter razlik v predpisih, ki jih zavezujejo, je dostopnost istovrstnega gradiva v njih različna.

Omejitve raziskave: Opravili smo teoretični pregled in predstavili izkušnje.

Izvirnost/uporabnost raziskave: Predstavljamo prvo primerjalno raziskavo o problematiki občutljivih osebnih podatkov v slovenskih arhivih, knjižnicah in muzejih.

Ključne besede: osebni podatki, občutljivi osebni podatki, arhivi, knjižnice, muzeji, Slovenija

Abstract

Purpose: In May 2018, the EU regulation on the protection of personal data caused concern with data about users of archives, libraries and museums. These institutions also hold personal data, which do not belong to the users, but come from archival fonds and library and museum collections. These data are protected by “Zakon o varovanju dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih” in archives. In libraries in museums, on the other hand, they are protected with a different regulation, “Zakon o varstvu podatkov”. This means that access to personal data is different. We intend to study this situation and present differences and problems stemming from it.

Methodology/approach: In the discussion among co-authors, we studied management of personal data in archives, libraries and museums in Slovenia.

Results: We presented the problem of different approaches on the example of legacies. Archives, libraries and museums have different responsibilities in the society. They are bound by different legislation. This means that users have different possibilities of access to archival, library and museum materials, even if in many cases, this material may be of the same nature.

Research limitations: A theoretical overview and presentation of practice in the archives, libraries and museums on the national level.

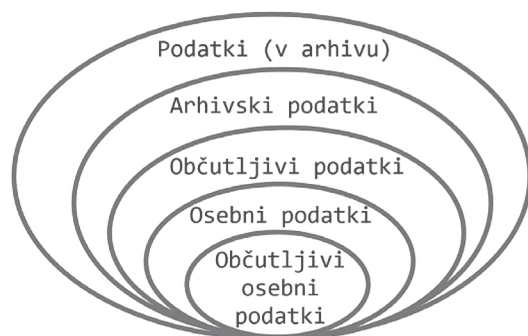
Originality/practical implications: This is the first comparative presentation of problems concerning personal data in the fonds and records of Slovenian archives, libraries and museums.

Keywords: personal data, sensitive personal data, archives, museums, libraries, Slovenia

1 Občutljivi osebni podatki

Novak (2016) s sliko prikaže definicijo in položaj občutljivih osebnih podatkov v razmerju z osebnimi podatki ter podatki (Slika 1).

Novak (2016) definicije povzema po primarnih virih. Po Slovarju slovenskega knjižnega jezika (Podatek, 2014) povzame definicijo podatka: »Dejstvo, ki o določeni stvari kaj pove ali se nanjo nanaša«. Za osebni podatek uporabi definicijo iz Zakona o varstvu osebnih podatkov (2007, člen 6) (v nadaljevanju ZVOP-1): »Katerikoli podatek, ki se nanaša na posameznika, ne glede na obliko, v kateri je izražen«. Občutljivi osebni podatek pa je po istem členu tega zakona »podatek o rasmem, narodnem ali narodnostnem poreklu, političnem, verskem ali filozofskem prepričanju, članstvu v sindikatu, zdravstvenem stanju, spolnem življenju, vpisu ali izbrisu v ali iz kazenske evidence ali evidenc, ki se vodijo na podlagi zakona, ki ureja prekrške; občutljivi osebni podatki so tudi biometrične značilnosti, če je z njihovo uporabo mogoče določiti posameznika v zvezi s kakšno od prej navedenih okoliščin«.

Slika 1: Model sistematizacije podatkov v arhivih (Novak, 2016, str. 57)

Novak (2016, str. 58–59) tudi razloži, da se občutljivi osebni podatki v arhivih oziroma v arhivskem gradivu »pojavljajo na različnih ravneh oziroma v različnih kontekstih«:

- v arhivskem gradivu, torej v izvirnem arhivskem dokumentu,
- v meta-podatkovnem arhivskem informacijskem sistemu, npr. v metapodatkih oziroma v zapisu o arhivskem dokumentu v informacijskem sistemu ali informativnem pomagalu,
- v evidencah o uporabnikih in uporabnicah ter uporabi arhivskega gradiva (npr. kdo je uporabljal katerega od arhivskih dokumentov) ter
- na področju vodenja arhivske ustanove (npr. podatki o osebju).

Ta kategorizacija občutljivih osebnih podatkov pa velja tudi v knjižnicah in muzejih, čeprav najprej in največkrat pomislimo na občutljive podatke o uporabnikih in uporabnicah, in smo temu doslej verjetno posvetili tudi največ pozornosti. Zlasti je bilo o tem veliko govora ob uveljavitvi evropskih predpisov.

Evropski parlament je sprejel zakonodajni sveženj, ki opredeljuje nov pravni okvir varstva in zaščite osebnih podatkov v Evropski uniji. V Uradnem listu Evropske unije 4. 5. 2016. sta bili objavljeni:

- Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Uredba ..., 2016) (v nadaljevanju evropska uredba) in
- Direktiva (EU) 2016/680 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov, ki jih pristojni organi obdelujejo za namene preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj ali izvrševanja kazenskih sankcij, in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Okvirnega sklepa Sveta 2008/977/PNZ (Direktiva ..., 2016) (v nadaljevanju evropska direktiva).

To sta zelo pomembna akta, s katerima se je reformiral evropski zakonodajni okvir varstva osebnih podatkov. V arhivih, knjižnicah in muzejih smo takrat poskrbeli za ustrezno obdelavo osebnih podatkov obiskovalcev. V pričujoči razpravi pa se bomo, prav tako kot se je Miroslav Novak (2016) v svoji, osredotočili na prvi dve točki, na občutljive osebne podatke v arhivskem, knjižničnem in muzejskem gradivu oziroma predmetih ter na občutljive osebne podatke v zapisih o tem gradivu.

V knjižnicah gre tu za občutljive osebne podatke v knjižničnem gradivu in v kataložnih zapisih. Občutljivi osebni podatki se navadno pojavijo v biografskih študijah, ki pa praviloma že v postopku izdaje pridobijo potrebna dovoljenja za objavo. Osebne zapuščine, ki prihajajo v knjižnice, pa ne gredo skozi take predhodne postopke, zato lahko vsebujejo tudi občutljive osebne podatke. Med rokopisi in osnutki besedil se med drugim utegnejo znajti dnevniki, pisma, zdravniški izvidi, različne odločbe in sklepi, diplome in izkaznice. Zato bi se lahko zgodilo, da bi si kdor koli te dokumente v knjižnici ogledal brez ovir, medtem ko jih arhiv ne bi dal v neovirano uporabo. Prav tako bi se utegnilo zgoditi, da bi knjižnično osebje med obdelavo tega gradiva v kataložni zapis vključilo katerega od občutljivih osebnih podatkov, npr. rojstni datum za razločevanje med soimenjaki, ali v vsebinski opis zapisalo podrobnosti o narodnosti pripadnosti, političnem ali verskem prepričanju (Slika 2).

600	1	1	(a) Thälmann	(b) Ernst	(f) 1886-1944	(w) Biografije
610	0		(z) slv - slovenski	(a) nemški politiki	(a) komunisti	

Slika 2: Odlomek iz kataložnega zapisa v COBISS+ med predmetnimi oznakami poleg osebnega imena navaja letnici rojstva in smrti ter narodnostno in politično pripadnost

Muzeji v svojih inventarnih knjigah in drugih evidencah hranijo različne vrste osebnih podatkov in za različne namene; na primer osebne podatke o darovalcih ali prodajalcih predmetov, o osebah, ki so na fotografijah v muzejskih fototekah, o strankah v muzejskih dokumentacijah in knjižnicah ali pa za potrebe obveščanja o muzejskih dogodkih (adreme). Načeloma muzeji ne hranijo občutljivih osebnih podatkov, vendar se lahko kateri po naključju vseeno znajde v njihovih zbirkah podatkov. Tu imamo v mislih predvsem osebne zapuščine, ki jih muzeji občasno prevzemajo. Zapuščine vsebujejo najrazličnejše dokumente in zapise, v njih pa med drugim tudi omenjene občutljive osebne podatke. Obstaja pa med slovenskimi muzeji izjema, tj. Slovenski etnografski muzej (SEM), ki ima v 2. odstavku 3. člena sklepa o ustanovitvi (2003) zapisano, da muzej utemeljuje svoje poslanstvo med drugim tudi na podlagi zbirk s področij kulture slovenskih izseljencev, zamejcev, pripadnikov narodnih manjšin in drugih etnij v Sloveniji in zunaj evropske kulture (zbirke Afrike, Amerik, Azije, Oceanije in Avstralije).

Če strogo sledimo definiciji občutljivih osebnih podatkov po 6. členu ZVOP-1, ki pravi, da so občutljivi osebni podatki tudi podatki o rasnem, narodnem ali narodnostnem poreklu, lahko ugotovimo, da SEM posredno ali neposredno hrani kar nekaj takšnih podatkov. Primer: v svoji fototeki hrani fotografije oseb, ki imajo pripisan podatek, da gre za Rome (narodnostno poreklo). Posneli so jih kustosi, ki so v skladu s poslanstvom muzeja načrtno proučevali romsko kulturo ali ljudsko glasbo in jih nekatere tudi objavili v strokovni literaturi. Ne nazadnje pa je bila romska tematika v muzeju v preteklosti že predstavljena tudi na več razstavah. Ravno tako lahko občutljive osebne podatke (rasno poreklo) najdemo v zbirkah predmetov in fotografij zunaj evropskih kultur, ki so sestavni del zbirk SEM. Ker pa so bili vsi omenjeni osebni podatki zbrani v skladu s poslanstvom muzeja, ki deluje v javnem interesu, lahko pravno podlago za upravičenost zbiranja in hrambe tovrstnih podatkov najdemo v 5. odstavku 6. člena evropske uredbe (Uredba ..., 2016), ki pravi, da je obdelava podatkov lahko zakonita, če je potrebna za opravljanje naloge v javnem interesu ali pri izvajanju javne oblasti, dodeljene upravljavcu.

2 Pravne osnove uporabe gradiva in varovanja podatkov v njem

2.1 Arhivi

V slovenskih arhivih se arhivsko gradivo uporablja na podlagi Zakona o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih (2006, 2014) (v nadaljevanju ZVDAGA). Javno arhivsko gradivo v arhivih in v lastni hrambi je na podlagi pisne zahteve za uporabo ali preko objave na svetovnem spletu dostopno vsakomur. Zahteva za uporabo mora vsebovati osebno ime oziroma naziv osebe in njeno uradno dodeljeno identifikacijsko oznako, namen uporabe gradiva ter druge podatke, potrebne za dostop do gradiva (63. člen ZVDAGA). Torej je gradivo načeloma javno in dostopno. Poznamo dve omejitvi te dostopnosti:

1. Gradivo, ki vsebuje tajne podatke po zakonu, ki ureja tajne podatke, ali davčne skrivnosti in katerih razkritje nepoklicani osebi bi lahko povzročilo škodljive posledice za varnost države in drugih oseb ali za njihove pravne interese, postane dostopno za uporabo praviloma 40 let po nastanku (prvi odstavek 65. člena ZVDAGA).
2. Javno arhivsko gradivo, ki vsebuje osebne podatke, ki se nanašajo na zdravstveno stanje, spolno življenje, žrtev kaznivih dejanj zoper spolno nedotakljivost, zakonsko zvezo, družino in otroke, storilca kaznivih dejanj in prekrškov, razen kaznivih dejanj in prekrškov oseb, zoper katere je bil voden postopek zaradi nasprotovanja nekdanjemu enopartijskemu režimu, versko prepričanje in etnično pripadnost postane dostopno za javno uporabo 75 let po nastanku

gradiva ali 10 let po smrti posameznika, na katerega se podatki nanašajo, če je datum smrti znan, če ni z drugimi predpisi drugače določeno (drugi odstavek 65. člena ZVDAGA).

Pri primerjavi definicije osebnih podatkov, ki jih je v skladu z ZVOP-1 potrebno varovati in ki se ujema z evropsko uredbo in evropsko direktivo, z naborom podatkov, ki se varujejo v skladu z arhivskim področnim zakonom (ZVDAGA), ugotovimo, da se ne ujemata v celoti, saj ZVDAGA ne ščiti podatkov o rasnem, narodnem (državljski pripadnosti), političnem ali filozofskem prepričanju ter o članstvu v sindikatu. Ti podatki so namreč zajeti v naboru občutljivih osebnih podatkov v evropski uredbi.

Vendar je to arhivsko gradivo kljub vsemu uporabnikom dostopno na način, da se oddvojijo le posamezni dokumenti, ki vsebujejo z zakonom zaščitene podatke. Če pa dokumenti vsebujejo poleg z zakonom zaščitene podatke tudi podatke, do katerih je mogoče dostopati, se za uporabnika pripravi anonimizirana¹ kopija (četrti odstavek 65. člena ZVDAGA). Vsekakor je mnogim raziskovalcem v interesu pregledati celovit dokument brez prekritih segmentov, zato lahko uporabniki vložijo zahtevo za izredni dostop, o katerem odloča arhivska komisija v upravnem postopku. Znanstvenoraziskovalni organizaciji, raziskovalcu ali novinarju arhivska komisija lahko odobri vpogled in uporabo arhivskega gradiva v celoti, brez prikrivanja z zakonom varovanih podatkov, če je izkazano, da ni mogoče opraviti ustrezne raziskave oziroma ocene gradiva ali pa če bi prikrivanje podatkov predstavljalo nesorazmeren napor ali strošek za posamezno arhivsko institucijo.

Leta 2016 je bil dodatno sprejet Zakon o arhivskem gradivu, ki vsebuje osebne podatke o zdravljenju pacienta (2016) (v nadaljevanju ZAGOPP), ki vpliva na uporabo arhivskega gradiva zdravstvene dokumentacije. Zdravstvena dokumentacija je dostopna le pacientu, na katerega se nanaša oziroma osebam, ki imajo pravico do seznanitve z zdravstveno dokumentacijo pacienta po njegovi smrti, v skladu z določbami zakona, ki ureja pacientove pravice in zakona, ki ureja zdravstveno dejavnost (drugi odstavek 6. člena ZAGOPP). Arhivsko gradivo, ki se nahaja v javnih arhivih, je za namene znanstvenega raziskovanja

---

¹ Anonimizirano kopijo arhivskega gradiva pripravi arhivist, da uporabniku omogoči uporabo arhivskega gradiva, ki vsebuje občutljive osebne podatke. Dokument, ki vsebuje občutljive podatke, je potrebno fotokopirati, počrtniti podatek, ki bi ga radi zakrili (lahko se zakrije ime in priimek ali pa podatek o zdravstvenem stanju, kaznivem dejanju oziroma prekršku ...). Za tem je potrebno narediti drugo fotokopijo, da se prepreči, da bi prekriti podatki bili berljivi, ter jo izročiti uporabniku. Seveda si v arhivih pomagajo tudi s sodobno tehnologijo in iščejo rešitve najbolj učinkovitega načina anonimizacije.

raziskovalcem, registriranim v evidenci izvajalcev raziskovalne in razvojne dejavnosti pri agenciji, pristojni za raziskovalno dejavnost, dostopno na podlagi pisnega soglasja pacienta, na katerega se gradivo nanaša, po smrti pacienta in če pisnega soglasja pacienta iz prejšnje alineje ni, na podlagi pisnega soglasja zakonitih dedičev pacienta do drugega dednega reda, razen če je pacient to izrecno pisno prepovedal ter če gre za zbirke podatkov, iz katerih ni mogoče razbrati identitete posameznega pacienta niti ob nesorazmerno velikih naporih, stroških ali porabi časa (tretji odstavek 6. člena ZAGOPP). Vendar je tudi za zdravstveno dokumentacijo mogoče pridobiti izredni dostop, če ni podano izrecno nasprotovanje pacienta oziroma njegovih zakonitih dedičev, in sicer po smrti pacienta, na podlagi obrazložene odločitve arhivske komisije v skladu z zakonom, ki ureja varstvo arhivskega gradiva, h kateri je izdano obrazloženo soglasje komisije, pristojne za medicinsko-etična vprašanja, v skladu z zakonom, ki ureja zdravstveno dejavnost. Komisiji lahko dostop omogočita le, če je utemeljen z vidika javnega interesa na področju napredka znanosti, ki prevladuje nad interesom za nedostopnost in če bi se lahko z dostopom dosegel predviden znanstveni cilj, ki ga ni mogoče doseči na drug način (četrti odstavek 6. člena ZAGOPP).

Roki nedostopnosti ne veljajo za potrebe upravnih in pravnih postopkov, saj morajo arhivi po uradni dolžnosti posredovati podatke oziroma reprodukcije gradiva za dosego namena teh postopkov.

2.2 Knjižnice

Knjižnice delujejo po Zakonu o knjižničarstvu (2001) (v nadaljevanju ZKnj-1), kjer seveda ne piše nič o občutljivih osebnih podatkih. Sprememba iz leta 2015 je določila obveznosti knjižnice do osebnih podatkov članov knjižnic, ne govori pa o osebnih podatkih v gradivu. ZKnj-1 v petem členu določa knjižnično gradivo, ki je kulturna dediščina. To so kodeksi, listine in drugo rokopisno gradivo ter knjižno, kartografsko, notno in podobno gradivo, nastalo pred letom 1800 ter arhivski izvodi vseh publikacij, ki imajo značaj Slovenike² oziroma so kot Slovenika določeni s predpisi o obveznem izvodu. Evidenca tega gradiva pa je del registra dediščine iz zakona, ki ureja varstvo kulturne dediščine. Na podlagi Pravilnika o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe (2003) so knjižnice, ki opravljajo knjižnično dejavnost kot javno službo, dolžne zagotavljati dostop javnosti do katalogov in gradiva. Izjema je le arhivsko knjižnično

---

² Slovenika: gradivo v slovenskem jeziku, o Sloveniji in Slovencih, slovenskih avtorjev, slovenskih založb, pripadnikov italijanske in madžarske narodne skupnosti, romske skupnosti in drugih manjšinskih skupnosti v Sloveniji (ZKnj-1, člen 33).

gradivo (Slovenika),³ ki ga hrani nacionalna knjižnica, tj. Narodna in univerzitetna knjižnica, in Univerzitetna knjižnica Maribor kot druga depozitarna organizacija. Tudi drugi predpisi, ki veljajo za knjižnice, občutljivih osebnih podatkov v gradivu in metapodatkih ne omenjajo, zato se strokovno osebje knjižnic s tem ne ukvarja posebej.

Knjižnice v Sloveniji so pri ravnanju z občutljivimi osebnimi podatki tako v gradivu kot v metapodatkih z vključenostjo v slovenski vzajemni katalog COBIB.SI vezane na zakonitosti in pravila, ki veljajo znotraj sistema COBISS.SI, posledično pa s sistemskimi in tehničnimi rešitvami, ki jih kot nacionalni knjižnični informacijski servis pripravi Institut informacijskih znanosti Maribor (IZUM). Pri ravnanju z osebnimi podatki uporabnikov so knjižnice v vlogi upravljavcev osebnih podatkov, medtem ko je IZUM v vlogi obdelovalca te zbirke podatkov.⁴ Slednji je za zbirke podatkov, ki vključujejo tudi občutljive osebne podatke v gradivu, pa tudi v metapodatkih, napovedal samostojno obravnavo v okviru svojih zakonskih pooblastil. Pri tem gre za podatke o avtorjih, ki se pojavljajo v zbirkah COBIB in normativni bazi osebnih in korporativnih imen CONOR, kot tudi podatki strokovnih sodelavcev knjižnic in podatki o udeležencih izobraževalnih dogodkov ter podatki o udeležencih raziskovalnih procesov oziroma tisti, ki jih IZUM obdeluje za potrebe sistema COBISS (Šošarič, 2018). Knjižnica zadovolji minimalno stopnjo varovanja takšnih podatkov s pooblastilom o obdelavi in posledično varovanju osebnih podatkov,⁵ ne glede na to, v katerem delovnem procesu se strokovni knjižnični delavci z njimi srečujejo. Takšna zaveza je sicer spodbuda strokovnim sodelavcem za pazljivo ravnanje z osebnimi podatki na splošno, ne specificira pa ničesar za ravnanje z občutljivimi osebnimi podatki v gradivu in v kataložnih ter normativnih zapisih.

³ Arhivsko gradivo v knjižnici predstavljajo tisti izvodi publikacij, ki so namenjeni trajnemu hranjenju, ne pa izposoji – izjemoma je mogoče pod posebnimi pogoji uporabiti tudi te (npr. ko v javni knjižnični mreži v Republiki Sloveniji ni dostopen noben drug izvod iste publikacije), kot takšni pa se tudi ne smejo odpisati iz knjižničnega fonda oziroma se morajo v primeru fizičnega propada ali tehnološke zastarelosti nadomestiti oziroma migrirati vsebino na nadomestni medij (Zakon o obveznem izvodu publikacij, 2006, člen 19) (v nadaljevanju ZOIPub). Arhivsko gradivo v knjižnici je torej le manjši del knjižničnega gradiva (po ZOIPub), vendar to gradivo ne ustreza terminu arhivskega gradiva po 2. členu ZVDAGA. Arhivsko gradivo po ZVDAGA je tisto gradivo, ki je odbrano iz dokumentarnega gradiva in nastaja pri skoraj vseh institucijah (npr. tudi pri poslovanju knjižnice).

⁴ Natančnejša razmerja v ravnanju z osebnimi podatki so bila med upravljavci in obdelovalcem, torej med knjižnicami in IZUM-om, natančneje določene na podlagi evropske uredbe (EU) 2016/579 v obliki medsebojne pogodbe o obdelavi osebnih podatkov, vendar pregled le-te pokaže, da se nanaša le na osebne podatke v zvezi z uporabniki – posledično pa le z aplikacijami Cobiss3, ki jih vključujejo, npr. Izposoja, Medknjižnična izposoja, Izpisi, Nabava idr. Med njimi torej ni aplikacije Cobiss3/Katalogizacija, pod katere zapadejo kataložni zapisi.

⁵ Na podlagi ZVOP-1, običajno pa tudi na podlagi internega pravilnika.

2.3 Muzeji

Za razliko od arhivov in knjižnic muzeji nimajo svojega krovnega zakona. Njihovo delovanje ureja Zakon o kulturni dediščini (2008) (v nadaljevanju ZVKD-1). Kot javni zavodi so pri svojem delovanju in obdelavi osebnih podatkov seveda podvrženi ZVOP-1 in evropski uredbi. Muzeji, ki imajo za javnost odprte specialne knjižnice, so pri ravnanju z osebnimi podatki članov knjižnice zavezani k uporabi ZKnj-1. ZVDAGA pa ne ureja poslovanja muzejev. 39. člen ZVDAGA določa le dolžnosti javnopravnih oseb pri ravnanju z dokumentarnim gradivom.

Obstaja pa določena izjema in sicer v primeru, da ima muzej vzpostavljen institut lastnega varstva arhivskega gradiva, ki omogoča, da muzej zaradi utemeljenih strokovnih in tehničnih razlogov sam zagotovi lastno varstvo arhivskega gradiva (62. člen ZVDAGA). Seveda mora za to predhodno izpolnjevati predpisane pogoje in pridobiti dovoljenje pristojnega ministra za kulturo. V tem primeru je muzej dolžan omogočiti dostop in uporabo arhivskega gradiva v skladu z ZVDAGA, torej pod enakimi pogoji, kot bi bili dostopni, če bi jih predali v hrambo Arhivu Republike Slovenije. Tako možnost lastnega varstva imajo vsi ustvarjalci arhivskega gradiva, tudi knjižnice. Medtem ko je SEM v postopku pridobivanja dovoljenja za lastno varstvo, med pisanjem tega prispevka nismo ugotovili, ali katera od knjižnic to dovoljenje ima.

2.4 Skladnost in razlike

Arhivi, knjižnice in muzeji delujejo po različnih predpisih. Vsi pa so podvrženi tudi evropski uredbi o varstvu podatkov. Medtem ko v arhivih ZVDAGA strogo uravnava ravnanje z občutljivimi osebnimi podatki, v knjižnicah in muzejih upoštevamo le ZVOP-1. Sprva smo se ukvarjali le z uporabniki (člani knjižnice, obiskovalci muzeja in strankami v oddelku dokumentacije). Sčasoma pa smo se zavzeli za občutljive osebne podatke tudi v knjižničnem gradivu in kataložnih zapisih ter v muzejskih predmetih in gradivu ter v dokumentaciji o njih.

Kateri pa so občutljivi osebni podatki? Ker smo ugotovili, da se predpisi ne ujemajo popolnoma, bo najbolje, da upoštevamo najstrožjega, to je ZVOP-1. 6. člen tega zakona pravi, da so občutljivi osebni podatki podatki o:

- »o rasnem, narodnem ali narodnostnem poreklu,
- političnem, verskem ali filozofskem prepričanju,
- članstvu v sindikatu,
- zdravstvenem stanju,
- spolnem življenju,

- vpisu ali izbrisu v ali iz kazenske evidence ali evidenc, ki se vodijo na podlagi zakona, ki ureja prekrške in
- biometrične značilnosti, če je z njihovo uporabo mogoče določiti posameznika v zvezi s kakšno od prej navedenih okoliščin.«

Po ZVDAGA podatki o rasnem, narodnem (državljski pripadnosti), političnem ali filozofskem prepričanju ter o članstvu v sindikatu niso občutljivi osebni podatki in torej niso posebej varovani.

Uporaba arhivskega gradiva, ki vsebuje občutljive osebne podatke v skladu s 65. členom ZVDAGA, je v arhivu omejena. Arhivisti morajo gradivo, ki vsebuje take podatke, anonimizirati. Uporabnik pa ima možnost s posebno vlogo zaprositi arhivsko komisijo, naj mu dovoli uporabo nespremenjenega gradiva. Postopek pridobivanja pravice do uporabe takega gradiva torej zahteva nekaj napora in časa. Dogaja se tudi, da je gradivo zaradi zapletenega postopka in nedorečenih predpisov popolnoma nedostopno. Kakšen je potem smisel njegove hrambe? Smisel je nedvomno v pravni varnosti vseh nas. Čeprav je arhivsko gradivo tudi kulturna dediščina, je njegova pravna veljavnost na prvem mestu.

Ne zgodi se redko, da je enako gradivo v arhivu, knjižnici in muzeju.⁶ V muzeju si je razmeroma enostavno ogledati razstavljenе predmete. Za ogled gradiva, ki je shranjeno v muzejskih depojih in oddelkih dokumentacije, pa bi bilo potrebnega nekaj napora in časa. Medtem ko je gradivo v muzejski dokumentaciji dostopno za stranke, je za ogled gradiva v ingerenci določenega odgovornega kustosa. Na kustosa je potrebno nasloviti prošnjo za ogled. Ta pa zaradi slabše ohranjenosti in s tem ogroženosti obstoja predmeta lahko strokovno presodi, da ogled ni mogoč (Pravilnik o uporabi ..., 2016). Vendar formalnih ovir v zakonskih predpisih za to ni. Gradivo pa bi videli neokrnjeno, saj ga nismo dolžni anonimizirati po ZVDAGA. Kako pa bi bilo videti anonimizirano muzejsko gradivo? Kakšen bi bil smisel predstavitve neke osebe, če ne bi smeli predstaviti vse njene dejavnosti? Kakšen bi bil smisel predstavitve neke dejavnosti ali gibanja, če ne bi smeli predstaviti vidnih osebnosti, ki so se v njih udejstvovale? Mar bi se odločili, da gradiva ne damo na razpolago, če bi po ZVOP-1 presodili, da so v njem občutljivi osebni podatki?

Knjižnice vse svoje napore usmerjajo v dostopnost gradiva, zato bi uporabniki do takega gradiva prišli brez ovir. Morda bi smeli gradivo uporabljati le v čitalnici,

---

⁶ Za primere glej prispevke Semlič Rajh in Šauperl (2013), Semlič Rajh, Šauperl in Knez (2013) in Semlič Rajh, Šauperl, Knez in Kerec (2014) ter zaključna dela Hlade Sanchez (2007) in Purkart (2010).

toda vsebina bi bila neokrnjena. Kako pa bi bilo videti anonimizirano knjižnično gradivo na policah v prostem pristopu? Bi gradivo z občutljivimi osebnimi podatki znova zapirali v »bunkerje«? Kako dolgo bi ga hranili, preden bi ga izločili in odpisali? Izločanje in odpis v arhivih in muzejih izvedejo le izjemoma, saj je vse njihovo gradivo kulturna dediščina in kot taka neodtujljiva.

Zapletu z anonimizacijo bi se muzeji in knjižnice pri ravnanju z osebnimi podatki (med katere sodijo tudi občutljivi osebni podatki) morda smeli izogniti ob upoštevanju evropske uredbe. Ta predvideva izjeme v primerih, ko gre za izvajanje nalog v javnem interesu, iz razlogov javnega interesa na področju javnega zdravja, za namene arhiviranja v javnem interesu, znanstveno ali zgodovinsko raziskovalne namene ali statistične namene. Vendar bi v takem primeru vseeno ostal problem različne dostopnosti enakega gradiva v arhivih ter knjižnicah in muzejih. Strogo gledano je dostopnost zagotovljena tudi v arhivih, vendar jo mora odobriti arhivska komisija. Kako uskladiti oba različna pristopa, ostaja za zdaj še nejasno.

3 Zapuščine v AKM

3.1 Arhivi

Arhivsko gradivo je torej prosto dostopno s prej navedenimi omejitvami. Vendar prosta dostopnost kljub vsemu ne velja za vse gradivo. Arhivi pridobivajo tudi zasebno gradivo. Pridobivanje gradiva je rezultat posebnega procesa valorizacije.⁷ Zato se arhivi trudijo pridobiti zasebne zbirke gradiva posameznikov, ki so kakor koli zaznamovali slovenski nacionalni prostor. Te zbirke gradiva lahko vsebujejo osebne dokumente, pisma, dnevnike in druge zapise, ki so nastajali skozi življenje posameznika. Vse arhivsko gradivo, ki je v arhivih poimenovano z oznako *osebni fondi in zbirke oziroma privata*, torej gradivo, ki ga je arhivu predala fizična oseba, je prav tako dostopno po določitih, ki velja za javno arhivsko gradivo. Vendar *osebni fondi* vsebujejo raznoliko gradivo, med drugim osebne dokumente, dnevnike in pisma, ki pa so precej intimne narave. Zato ima izročitelj zasebnega gradiva možnost časovno omejiti, do kdaj naj bo to gradivo nedostopno, oziroma določiti, komu je lahko to gradivo dostopno. Po preteku

---

⁷ Valorizacija oziroma vrednotenje gradiva je poseben postopek ocene, v katerem se določi, kaj predstavlja arhivsko gradivo, oziroma katero gradivo ima takšen pomen, da ga je potrebno ohraniti za vekomaj.

lastnikove časovne omejitve, se gradivo daje v uporabo pod enakimi pogoji kot drugo javno arhivsko gradivo.

3.2 Knjižnice

Tudi knjižnice prevzemajo zasebne zbirke in zapuščinske fonde. Med drugimi je Boris Pahor NUK-u poklonil še drugi del osebnega arhiva, ki obsega kar 5 tisočih metrov gradiva, večinoma korespondence z uglednimi domačimi in tujimi intelektualci (Nov dar ..., b. d.; Letno poročilo 2017, 2018).

Zapuščine v knjižnicah so nacionalno izredno pomembne,⁸ še toliko bolj pa lokalno. Večinoma gre za osebne knjižnice filozofov, znanstvenikov, literarnih ustvarjalcev, bibliofilov in drugih, ki so s svojim znanstvenim, raziskovalnim in kulturnim delovanjem vplivali na družbeni razvoj. Osebne knjižnice posameznikov⁹ običajno knjižnica uvrsti v svoj fond kot *corpus separatum*, oziroma kot samostojno zbirko, v kolikor ima za to prostorske možnosti. Še večkrat je zapuščina inkorporirana v že obstoječi fond, pri čemer pride do fizične razdelitve celote glede na vrsto gradiva oziroma oddvojitve dela le-te. Celota zbirke s tem zapade pravilom ravnanja z njimi, kot ga zahteva vrsta gradiva, *corpus separatum* pa se ohranja le virtualno z zabeležkami, ki združujejo celoto.¹⁰ Tudi te zbirke praviloma vključujejo osebne dokumente, pisma, dnevnik in druge zapise, ki so nastajali skozi življenje posameznika, enako kot v arhivih. Lahko vsebujejo tudi predmete,¹¹ ki jih sicer obravnavajo muzeji.

Običajno gre pri postavitvah za številne kombinacije. Ob prevzemu zapuščin se s predhodnimi lastniki¹² v pogodbi opredelijo morebitne posebnosti, tudi glede posebnih pogojev dajanja v uporabo zainteresirani javnosti, kjer bi se torej opredelili tudi posebni pogoji v zvezi z varovanjem občutljivih osebnih podatkov v gradivu. Če posebnosti v pogodbi niso izrecno opredeljene, veljajo splošni

---

⁸ Več o tem glej Kodrič Dačić (2015) in druge prispevke iz tematske številke revije Knjižnica (Vodopivec, 2015).

⁹ Lahko pa tudi institucije, kot je npr. zbirka Založbe Obzorja v Univerzitetni knjižnici Maribor (UKM).

¹⁰ Za primer glej Kerec in Stavbar (2015).

¹¹ Kot je npr. doprnski kip Janka Glazerja v mavcu avtorja Milana Vojska, izdelan l. 1953 in drugi njegovi osebni predmeti v Glazerjevi knjižnici v UKM, ki je hkrati tudi spominska soba. Pri slednjih večkrat zasledimo, da postavitve preseže zgolj osebno zapuščino in se dopolni z drugim gradivom, ki tematsko dopolnjuje življenje in delo posameznikov (kot je npr. Kotnikova soba v Koroški osrednji knjižnici dr. Franca Sušnika v Ravnah na Koroškem).

¹² Kar so lahko avtorji sami, lahko so njihovi dediči, lahko pa so to drugi subjekti, institucije ipd., ki se pojavijo bodisi v vlogi darovalca bodisi v vlogi prodajalca.

pogoji izposoje kot za vse knjižnično gradivo. Te imajo knjižnice opredeljene v internih poslovnikih. Po teh pogojih pa je za posebne zbirke praviloma mogoč le ogled v čitalnici. Izposoja na dom je mogoča le izjemoma. Zaradi posebnosti, ki jih tovrstno gradivo prinaša, pa je pri popisovanju, zaradi zagotavljanja konsistentnosti, smotrno pripraviti tudi podrobnejša delovna navodila, v kolikor so potrebne prilagoditve v sistem ali je potrebna povečana skrb za varovanje podatkov. Skladno s tem se tudi pri popisovanju samega gradiva, ne glede na to, za kakšno vrsto gre, ustrezno označijo posebnosti in stopnja dostopnosti (ali nedostopnosti).

Čeprav se pričakuje pojavljanje občutljivih osebnih podatkov praviloma v zapuščinskih fondih posameznikov, ki običajno vključujejo tudi razno osebno dokumentacijo, vključno s korespondenco in podobnim, je vendarle potrebno v tem sklopu omeniti tudi publikacije, ki so sicer že sestavni del rednih fondov, vendar so začasno ali trajno umaknjene iz uporabe. Gre za publikacije, ki so izdane in v redni knjigotrški mreži, vendar za njih veljajo trajne sodne prepovedi ali začasne prepovedi do zaključka sodnih razsodb. Sem sodijo tudi publikacije, ki jih založniki ali avtorji sami umaknejo iz knjigotrške mreže, pa tudi takšne, ki imajo že v osnovi oznako, da gre za tajno publikacijo. V vseh gre lahko za pojavljanje občutljivih osebnih podatkov, vsem pa je skupno, da se jih iz uporabe umakne na podlagi uradnega dokumenta oziroma imajo že v osnovi oznake tajnosti.

3.3 Muzeji

Kot že omenjeno, v muzejih hranijo med drugim tudi osebne zapuščine, ki lahko vsebujejo tudi občutljive osebne podatke. Ob prevzemih zapuščin je sicer vedno narejen osnovni popis, ni pa nujno pregledana celotna vsebina gradiva in lahko se zgodi, da se pojavi kakšen občutljiv osebni podatek v zapiskih bolj osebne narave, npr. dnevnikih, spominih in osebni korespondenci ali pa v različnih dokumentih (dokumenti, ki se nanašajo na zdravstveno stanje posameznika, strankarske članske izkaznice ...). Ob sprejemu gradiva v muzej se z lastnikom sklene darilno ali prodajno pogodbo, ki med drugim vsebuje tudi določbe glede ravnanja z osebnimi podatki in morebitne omejitve. Nekateri lastniki želijo biti navedeni kot predhodni lastniki, določeni pa pač ne in v tem primeru je potrebno njihovo željo v skladu z Icomovim kodeksom muzejske etike (2005) upoštevati. Gradivo je v prostorih muzejskih dokumentacij načeloma prosto dostopno zainteresirani javnosti, če ni bilo s pogodbo določeno drugače (morebitna časovna omejitev nedostopnosti, omejitev glede na namen uporabe, omejitev glede osebnih podatkov).

3.4 Skladnost in razlike

Osebnostne zapuščine so v arhivih, knjižnicah in muzejih deležne posebne pozornosti. V nekaterih primerih se ustanove zavzamejo za pridobitev določene zapuščine in jih včasih tudi odkupijo, v drugih jih za prevzem prosijo darovalci. V vseh ustanovah ima tako gradivo poseben status, čeprav je praviloma vključeno v celotno zbirko gradiva in delovanje ustanove.

Pri zapuščinah pride do težav, ko nekdo zaprosi za vpogled preden je gradivo v celoti in natančno pregledano. Šele po natančnem pregledu namreč tako arhivisti kot kustosi in bibliotekarji ugotovijo, da gradivo vsebuje občutljive osebne podatke. Ker se v arhivih tega še najbolj zavedajo, imajo navado v element »historiat« opisa po ISAD(G) (2011) zapisati opombo »gradivo lahko vsebuje občutljive osebne podatke«. Posledično tako gradivo v uporabo posreduje le odgovorni arhivist (skrbnik določenega fonda). V drugih primerih lahko gradivo v uporabo preda tudi osebe v arhivski čitalnici. Ker v muzejih niti čitalnice ni, gradivo v uporabo posreduje le odgovorni kustos. Ta ima sicer v okviru standarda Spectrum (Priročnik ..., 2009–2017) razmeroma proste roke za opis gradiva, sistem za dokumentacijo¹³ pa ne predvideva posebnosti glede omejevanja dostopa, saj izposoja ni običajna dejavnost muzeja.

Čeprav sistem COBISS omogoča popisovanje določenih posebnosti v zvezi z zapuščinami, le-te niso obvezne in tudi ne zakonsko zavezujoče, običajno pa tudi ostajajo na nivoju lokacijskih podatkov v obliki opomb in dostopni le zaposlenim.¹⁴ V zvezi s tem tudi ni prakse, da bi knjižnice posebej označevale tisto gradivo, v katerih se pojavljajo občutljivi osebni podatki, kot to označujejo arhivi. Knjižnice sicer lahko z različnimi načini ali roki izposoje vpogled v gradivo bolj ali manj omejijo, vendar je prepoznavna občutljivih osebnih podatkov tako prepuščena posamezniku, ki izraža večji ali manjši interes in poznavanje tovrstne problematike kot tudi samega gradiva. Ni namreč nujno, da so popisovalci gradiva tudi tisti, ki samo vsebino dobro poznajo. Vsekakor bi bile zato oznake o tem, da gradivo vsebuje občutljive osebne podatke, zlasti pri zapuščinskih fondih dobrodošle in predvsem zelo koristne, saj bi se tako povečalo tudi njihovo varovanje. A rešitev bi morala obstajati na sistemski ravni in postati zavezujoča, saj možnost izbire ne omogoča enakega varovanja občutljivih osebnih podatkov v slovenskem knjižničarstvu.

---

¹³ SEM uporablja sistem Galis. Več o njem na spletni strani: <https://museums.si/sl-si/Storitve>.

¹⁴ Izvzete so posebnosti antikvarnega gradiva, ki se popisujejo tudi na nivoju bibliografskih zapisov.

4 Informacije javnega značaja

4.1 Arhivi

Na uporabo arhivskega gradiva v arhivih pa je posegel tudi Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (2006) (v nadaljevanju ZDIJZ). Ta v drugem odstavku 4. člena sicer pravi, da arhivsko gradivo v javnih arhivih ni informacija javnega značaja in da se za dostop do gradiva uporabljajo zakonske določbe ZVDAGA, vendar se za ponovno uporabo arhivskega gradiva uporabljajo določbe ZDIJZ. Arhivi se tako soočajo s problematiko termina »uporaba gradiva«, predvsem z vidika, ker arhivsko gradivo, potem ko je predano v javni arhiv, ni namenjeno za uporabo izven arhiva, pač pa za uporabo v arhivski čitalnici, ne glede na to, če je ta fizična v zgradbi arhiva ali pa virtualna na svetovnem spletu. Arhivsko gradivo v arhivih je namenjeno uporabi, zato se tudi hrani. Predvsem pa ni prav, da se do arhivskega gradiva dostopa na podlagi različnih zakonov na različne načine, kjer se arhivi soočajo z vprašanjem neenakovrednega obravnavanja uporabnikov in s tem kršijo arhivski Kodeks etike (1997) saj morajo biti arhivi dostopni vsem na enak način.

4.2 Knjižnice

Knjižnice so praviloma javne ustanove¹⁵ in kot takšne namenjene svojim uporabnikom skladno s svojim poslanstvom. Po ZKnj-1 so dolžne zagotavljati posameznikom in skupinam dostopnost in uporabo predvsem lastnega gradiva in z njim povezanih informacij (6. člen). Uporabniki pa imajo pravico do brezplačnih osnovnih storitev, kot sta, če omenimo le najpomembnejši, izposoja gradiva ter posredovanje informacij o gradivu in *iz gradiva* (8. člen).

Navedene definicije so edine, ki se v ZKnj-1 nanašajo na dostopnost informacij iz gradiva, pri čemer člani ne specificirajo vrste teh informacij in torej tudi ne posegajo na nivo osebnih podatkov. Tudi v zvezi s knjižničnim gradivom, ki je kulturni spomenik (tako po ZVKD kot po ZKnj-1) – kar so tudi domoznanske zbirke¹⁶ in kamor se praviloma vključujejo tudi vse zapuščine – ne zasledimo ničesar v zvezi z osebnimi podatki. Smiselno velja tudi za to gradivo le splošni člen ZVKD, ki pravi, da ima »vsakdo pravico *uporabljati dediščino kot vir informacij in znanja*, uživati v njenih vrednotah in prispevati k njeni bogatitvi« (4.

---

¹⁵ To ne velja za zasebne knjižnice.

¹⁶ Glej Navodila za ugotavljanje lastnosti kulturnega spomenika (2012).

člen), in z omejitvijo v istem členu: »Pravica do dediščine je lahko omejena le v javno korist in s pravicami drugih«.

Iz tega sledi, da v zvezi z občutljivimi osebnimi podatki, ki se utegnejo pojaviti v informacijah iz gradiva predvsem v zapuščinskih fondih, veljajo le pravila ZVOP-1.

4.3 Muzeji

Muzeji so javne ustanove in imajo za javnost odprte oddelke knjižnic in dokumentacije. Gradivo v njih je načeloma prosto dostopno po ZDIJZ, saj izvira iz področja delovanja organa. Obstajajo pa izjeme: 67. člen ZVKD-1 pravi, da so podatki iz registra kulturne dediščine javni, razen podatki o lastnikih dediščine, podatki o legi arheoloških najdišč, kjer obstaja nevarnost nedovoljenega iskanja arheoloških ostalin, drugi podatki, katerih javna dostopnost bi lahko ogrozila obstoj dediščine, leto rojstva in leto smrti avtorja iz šestega odstavka 66. člena tega zakona ter datum rojstva nosilca nesnovne dediščine iz sedmega odstavka 66. člena tega zakona. Ker tudi muzeji posredujejo podatke za register kulturne dediščine (premična, nepremična in nesnovna), ki ga vodi Ministrstvo za kulturo, lahko sklepamo, da veljajo zgornje omejitve o dostopnosti informacij tudi za njih. Seveda pa se v muzejih glede objave osebnih podatkov ravna tudi po Icomovem kodeksu muzejske etike (2005) in osebni volji posameznih darovalcev ali prodajalcev gradiva.

4.4 Skladnost in razlike

Varovanje arhivskega, knjižničnega in muzejskega gradiva veljavni predpisi delno varujejo in delno ovirajo. Arhivisti, knjižničarji in kustosi pa si v okviru neuskkljenih predpisov pri odločitvah pomagajo predvsem z etičnimi kodeksi. Kaže, da imamo v arhivih s predpisi še največ težav, ali pa se jih najbolj zavedamo. V vsakem primeru pa je etično ravnanje v dobro ljudem osnova poklicne etike vseh treh poklicev. Najbrž je prav visoka etična drža doslej zagotavljala razmeroma visoko varnost in dostopnost podatkov.

Šesti člen Kodeksa etike (1997) arhivistov pravi: »Arhivisti si morajo prizadevati za čim večjo dostopnost arhivskega gradiva in omogočiti nepristranske usluge vsem uporabnikom«. Tudi Icomov kodeks muzejske etike (2005, člen 2.22, str. 12) kustosom narekuje, naj: »muzej daje podatke o zbirkah na vpogled javnosti,« vendar »mora paziti, da ne razkrije občutljivih osebnih podatkov in drugih podatkov zaupne narave«. Nalaga pa jim tudi odgovornost, »da so zbirke in vsi

pomembni podatki čim bolj dostopni,« pri čemer naj »upoštevajo omejitve zaradi zaupnosti in varnosti« (Icomov ..., 2005, str. 20).

Že mnogo pred ZVOP-1 je Etični kodeks (1995) slovenskim knjižničarjem naročal, naj:

- »varuje-jo uporabnikovo zasebnost glede osebnih podatkov, iskanih gradiv in informacij« (7. člen),
- »se zavzema-jo za prost pretok gradiv in informacij«, pri čemer pa nas je razrešil odgovornosti za posledice rabe knjižničnega gradiva ter naj
- »nasprotuje-jo vsem poskusom uvajanja cenzure in drugih strokovno neutemeljenih omejitev pri pridobivanju in posredovanju informacij.«

Zdaj pa se soočamo s prisilo uvajanja strokovno neutemeljenih omejitev pri posredovanju gradiva in informacij ne samo v arhivih, temveč tudi v knjižnicah in muzejih. Predpisi za varovanje osebnih podatkov so namenjeni predvsem posameznikom in organizacijam, ki z osebnimi podatki in tudi občutljivimi osebnimi podatki trgujejo ter jih uporabljajo v zasebno korist, ki praviloma hkrati pomeni oškodovanje posameznika. Arhivi, knjižnice in muzeji pa delujejo v posameznikovo in javno dobro, brez oškodovanja. Da bi tako tudi ostalo, si je vredno prizadevati na splošni ravni ter pri pridobivanju pravice do uporabe določenih osebnih podatkov in občutljivih osebnih podatkov. Zaradi splošnega zmanjševanja veljave etičnih načel je ta poziv nedvomno videti žalostno jalov. Vendar smo arhivi, knjižnice in muzeji preživeli že hujše družbene in politične pritiske, pa vseeno ohranili visoko etično zavest.

5 Zaključek

Pregledali smo zakonske in druge predpise ter ugotovili razlike v obravnavi občutljivih osebnih podatkov v njih. Ugotovili smo tudi, da arhivi, knjižnice in muzeji ne delujejo vedno po istih zakonskih in drugih predpisih. Predvsem je razlika v njihovih krovnih zakonih, ki opredeljujejo njihovo poslanstvo. Tam je razvidna razlika med njimi, ne pa tudi njihova medsebojna povezljivost in povezanost. Obe skupini predpisov arhive, knjižnice in muzeje vsaj delno ovirajo pri izpolnjevanju osnovnih poslanstev in pri medsebojnem sodelovanju.

Gradivo, ki se pojavlja v arhivih, muzejih in knjižnicah, ni redkost. Kot primer smo obravnavali zapuščine in osebne zbirke. Ker pa se vse tri vrste ustanov ravna po svojih krovnih predpisih ter skladno s svojim poslanstvom, medsebojna neuskkljenost ovira uporabo tega gradiva. Ni dovolj jasno, kako naj ravnamo z občutljivimi osebnimi podatki v muzejih in knjižnicah. Ni jasno, kako uskladiti

različne predpise o ravnanju s takimi podatki v arhivih. To lahko povzroča težave tako arhivistom, bibliotekarjem in kustosom kot tudi drugim uporabnikom. K sreči je doslej visoka etična drža vseh udeležencev večinoma zagotavljala tudi visoko dostopnost in varnost gradiva.

Med našo medsebojno razpravo pa smo soavtorice in soavtor ugotovili, da je bila naša medsebojna razprava izjemen izobraževalni projekt, ki nas je obogatil kot poznavalce svojega lastnega in sorodnega področja. Naj zato na koncu opozorimo še na tri terminološke in trojico strokovnih težav, ki bi zahtevale posebno pozornost pri prihodnjem sodelovanju ali povezljivosti arhivov, knjižnic in muzejev.

5.1 Arhivsko gradivo

Arhivsko gradivo je po ZVDAGA: »dokumentarno gradivo, ki ima trajen pomen za zgodovino, druge znanosti in kulturo ali trajen pomen za pravni interes pravnih in fizičnih oseb; arhivsko gradivo je kulturni spomenik.« Dokumentarno gradivo pa »so vse vrste in oblike zapisov, ki so nastali ali bili prejeti pri poslovanju pravnih in fizičnih oseb.« Dokumentarno gradivo torej nastaja pri poslovanju vsakega arhiva, knjižnice, muzeja ali drugih pravnih oseb. Te pravne osebe so ustvarjalci dokumentarnega in arhivskega gradiva. Uprava ustvarjalca izdelava poseben klasifikacijski načrt, po katerem se vsi nastali ali prejeti dopisi in drugi dokumenti (statut, pravilniki, zapisniki itd.) razvrščajo po vsebini in so jim določeni roki hrambe. Nekateri se hranijo krajši čas (npr. 10 let), drugi trajno. Klasifikacijski načrt praviloma obsega vse gradivo, ki nastane pri ustvarjalcu in je dobrodošel pripomoček pri pregledu gradiva in označitvi arhivskega gradiva. Praviloma v roku trideset let od nastanka dokumentarnega gradiva tisto gradivo, ki mora ostati shranjeno za vedno (trajno) ustvarjalec popisano in urejeno preda pristojnemu arhivu. To arhivsko gradivo ima pravno vrednost in tako fizične kot pravne osebe varuje pred prevaro ali pozabo. Denimo, da je nekdo v poplavi izgubil vsa dovoljenja o izgradnji hiše, ki so jo zgradili starši pred 50 leti. Čeprav ima neoverjeno fotokopijo gradbenega dovoljenja, je njegova vloga za subvencionirano obnovo nepopolna in ne bo sprejeta. V pristojnem arhivu mu bodo poiskali veljavni izvod gradbenega dovoljenja in mu izdali overjeno kopijo ter ga tako pravno zavarovali. V podobnih težavah smo lahko, če nimamo potrebne dokumentacije za upokožitev. Zato je izjemno pomembno, da ustvarjalci gradivo, ki bo postalo arhivsko, pravilno razvrščajo, shranjujejo in oddajajo v arhiv.

Arhivsko gradivo knjižničarji uporabljamo v svojem žargonu, nimamo pa za ta izraz uradne definicije. Bibliotekarski terminološki slovar (Kanič, Leder, Ujčič, Vilar in Vodeb, 2011) navaja arhivsko zbirko (ali arhivski fond) kot »knjižnično

gradivo, ki je namenjeno stalnemu hranjenju in se uporablja pod posebnimi pogoji.« ZOIPub pa opredeli arhivski izvod kot »tisti izvod publikacije v okviru obveznega izvoda, ki ga depozitarna organizacija po določbah tega zakona trajno hrani«. Ta izvod torej nima nobene zveze s pravno varnostjo, kakršno zagotavljajo arhivski izvodi različnih pogodb in drugih listin v arhivih. Vseeno pa je ta arhivski izvod po ZKnj-1 kulturna dediščina. V muzejih pojem »arhivsko« uporabljajo enako kot v arhivih.

5.2 Zbirka in fond

V arhivih pojem »fond« pomeni vse gradivo enega ustvarjalca. Pojem »zbirka« pa ni vezan na ustvarjalca, temveč na vrsto gradiva, npr. plakati ali urbarji (Uredba o varstvu ..., 2017, prvi in drugi odstavek člena 57). V knjižnicah se ta dva pojma uporabljata kot sinonima za vse gradivo v knjižnici (Kanič idr., 2011). V muzeju pa se lahko uporabljata obe poimenovanji, čeprav močno prevladuje pojem muzejska zbirka, kot to vidimo v Priročniku za dokumentacijo (2009–2017).

5.3 Kulturna dediščina

Vse gradivo v arhivu je kulturna dediščina. V arhivih nimajo samo listin, oziroma dokumentov na papirju, temveč tudi predmete (npr. pečati) in elektronsko gradivo. Celoten popis arhivskega gradiva je torej tudi popis kulturne dediščine. Knjižnično gradivo specialne knjižnice v arhivu ni predmet kulturne dediščine po ZVDAGA, temveč kvečjemu po ZKnj-1.

Tudi vse muzejsko gradivo je kulturna dediščina. Vsak predmet je lahko muzejski predmet, tudi knjiga (Dular, 2002) ali kakšna listina. Predmeti so vpisani v inventarno knjigo muzejskih predmetov, ZVKD-1 pa predvideva tudi register kulturne dediščine, ki vključuje premično (predmeti), nepremično (stavbe, spomenike ipd.) in nesnovno (šege in navade, znanja) kulturno dediščino. Toda knjiga, ki je v specialni knjižnici muzeja, ni predmet kulturne dediščine po ZVKD-1, temveč kvečjemu po ZKnj-1.

Po ZKnj-1 pa je kulturna dediščina knjižnično gradivo izpred leta 1800 in vsi arhivski izvodi. Vendar to gradivo ni registrirano v evidenci kulturne dediščine, temveč je morda popisano v knjižničnih katalogih. Za novejšo gradivo popis ni problematičen. Popis starega gradiva pa je težaven in razmeroma redko izveden. Na to pomanjkljivost je opozorila že Kodrič Dačić (2018).

5.4 Sledljivost, provenienca in celovitost

Sledljivost in provenienca sta v določenem smislu lahko tudi sinonima. Ker pa bomo tu sledljivost obravnavali tudi v drugačnem pomenu, bomo pojma ločili in s tem do neke mere tvegali prisilno ločitev.

5.4.1 Sledljivost

Omenili bomo tri vrste sledljivosti: sledljivost uporabe podatkov, sledljivost porekla gradiva in sledljivost porekla podatkov v zapisih o gradivu.

Ker imamo tako v arhivih kot tudi v knjižnicah in muzejih obilo izkušenj z zbiranjem podatkov, ne bi smelo biti težko slediti uporabi osebnih podatkov v gradivu. V čitalnicah arhivov mora uporabnik podpisati zahtevek za uporabo arhivskega gradiva (Čitalnica arhiva, 2019). Ta čitalniška evidenca je potem tudi del obveznih poročil o uporabi. Od uporabnika pa se tudi pričakuje, da bo knjižnici v arhivu daroval izvod publikacije, ki je nastala na podlagi v arhivu pridobljenih podatkov. Tudi v knjižnicah in muzejih imamo tako pričakovanje. V nekaterih knjižničnih čitalnicah morajo uporabniki napisati zadolžnice, vendar po zaključeni storitvi zadolžnic ne shranjujemo. Tako kot v arhivu mora tudi v muzeju uporabnik izpolniti vpisni list in obrazec, s podpisom katerega se strinja s pogoji uporabe gradiva in obveže k predpisanemu citiranju in dostavi izvoda objavljenega dela.

Da bi izboljšali raven etičnega ravnanja s podatki med uporabniki, pa bi bilo morda dobro na zadolžnico dodati izjavo, da bodo vse v gradivu pridobljene informacije uporabljene etično, brez oškodovanja in le v skupno dobro. Osnovo za ta nenavadni predlog vidimo v delu vedenjskega psihologa Dana Ariely-ja (2010). Ugotovil je namreč, da so udeleženci raziskav, ki so pred poskusom brali kakršno koli izjavo o etičnosti, v poskusih manj goljufali.

Naša odgovornost pa je tudi zagotavljanje sledljivosti gradiva. V arhivu velja pravilo, da gradivo ostaja fizično združeno (npr. zapuščina). Vendar je včasih ločitev potrebna zaradi razlike v nosilcu informacij in posledično različnih zahtev za hrambo. V knjižnicah in muzejih se redkeje zgodi, da ostane neka zapuščina v celoti skupaj. Vendar pa ostanejo zaznamki, ki omogočajo združenje zapuščine na virtualen način.

Sledljivost nastanka in razvoja metapodatkov pa se včasih zdi odveč. Sistemi za arhivske popise, knjižnične kataloge in muzejske dokumentacije sicer zagotavljajo evidentiranje oseb, ki so zapise ustvarile in vanje posegale. Vendar pa v

knjižnicah ni običaj, da bi za posamezen normativni zapis naredili bibliografijo virov, iz katerih smo podatke za zapis pridobili, čeprav Smernice za normativne zapise in napotila (2004) tako polje predvidevajo. Kataložni zapis pa sploh ne predvideva podobnega elementa opisa. Kazalo bi se zgledovati po elementu »historiat« standarda za opis arhivskega gradiva ISAD(G) (2011).

V arhivih je sledljivost neločljivo povezana z načelom provenience, saj spoštovanje načela provenience zagotavlja verodostojnost gradiva. Arhivski fond je celota arhivskega gradiva, eno izvorno telo in kot tak je kompleks ene provenience. Že pri postopku valorizacije arhivisti sledijo znanstvenoraziskovalnemu pristopu in ugotavljajo pomen in značaj ustvarjalca, gradiva in nasploh interakcijo obeh v družbi. Na podlagi opravljene temeljite raziskave o pomenu ustvarjalca, načinu njegovega delovanja, razumevanju narave gradiva, se kreirajo metapodatki. Popis arhivskega gradiva se dela izključno na podlagi gradiva. Medtem ko se historiat ustvarjalca oblikuje na podlagi prej omenjene raziskave, ki vsekakor temelji na zakonodaji (veljavni v vsakem obdobju delovanja ustvarjalca, torej nekoč in trenutno veljavni), na podlagi objavljene literature in na podlagi različnih analiz uporabe gradiva, ki jih izvajajo arhivi. S popisom gradiva, ob upoštevanju spoštovanja načela provenience in prvotne ureditve, arhivisti pri urejanju gradiva ohranjajo kontekst nastanka gradiva. Gradivo s kontekstom ima pričevalno in dokazno vrednost, gradivo brez konteksta pa velja le za »arhivalijo«. Zato sta zelo pomembna elementa pri popisu arhivskega gradiva historiat fonda in historiat ustvarjalca. Izhajajoč iz obeh, se pri kreiranju metapodatkov ohranja kontekst nastanka gradiva. Historiati so produkt znanstvenoraziskovalne raziskave, ki vključuje vse potrebne metodološke pristope za končne ugotovitve. Vsak kreiran metapodatek mora imeti podlago za nastanek.

Tudi v računalniških muzejskih informacijskih sistemih za vodenje dokumentacijskih postopkov se beležijo osebe, ki so ustvarile določen zapis, ravno tako pa se zabeležijo tudi vse nadaljnje spremembe v zapisu. Ko se kustosi raziskovalno ukvarjajo s predmeti, ki so jim zaupani v varstvo, pa nastajajo znanstvena dela in z njimi bibliografije.

5.4.2 Celovitost

V arhivih je celovitost fonda eden od temeljev zagotavljanja pravne veljavnosti (glej zgoraj). V knjižnicah in muzejih ne gre za pravno veljavnost, vendar pa celovitost zasebne zbirke zagotavlja njeno veljavnost za raziskovanje. Zato bi se kazalo posebej potruditi in zagotoviti tudi ta podatek.

Kot rečeno, je tak podatek v knjižničnih katalogih običajno med podatki o zalogi, ki uporabnikom niso dostopni za iskanje. Četudi bi ta podatek vpisali med opombe, kjer bi bil za iskanje dostopen, ne bi bil uporaben. Teh podatkov namreč ni mogoče videti v enostavnih pregledih seznama zadetkov. Mnogo knjižnic se zato odloča tak podatek zapisati v polja vsebinskega opisa, kamor pa seveda ne sodi. Tudi v muzejih predstavlja celovitost pomemben vidik in če je le mogoče, hranijo gradivo v obliki, kot so ga dobili od posameznika in popisane v bazi podatkov na tak način, da omogoča kasnejši popoln vpogled v posamezno zbirko.

Ne samo fond oziroma zbirka, tudi podatki o njej bi morali biti celoviti. V arhivih in knjižnicah se v časovni stiski mnogokrat zadovoljimo z minimalnim opisom. Toda minimalni opis bolj ovira uporabo bolj kot vsi predpisi, zato bi bilo smotrno prizadevati si za čim popolnejše metapodatke o gradivu in predmetih.

5.4.3 Provenienca

V arhivih in muzejih se provenienci ali poreklu posveča posebna pozornost. Točno vedo, od kod je gradivo prišlo in kod se je gibalo. V arhivih je provenienca skrbno opisana in je eden od temeljev zagotavljanja pravne veljavnosti (glej 5.4.1). V muzeju je provenienca pomemben podatek, ki ga je potrebno vpisati v inventarno knjigo. Ponujenim predmetom in gradivu, ki nimajo jasne proveniencence ali so brez podatkov, se v muzejih načeloma izogibamo, saj so predmeti šele skupaj s podatki nosilci celotne zgodbe in kot taki zanimivi za razstavljanje muzejskim obiskovalcem.

Čeprav je v knjižnicah dobavitelj obvezni podatek za vpis v inventarno knjigo, to ni nujno dovolj. Gradivo namreč lahko dobavi nekdo, ki z njegovo vsebino nima nobene zveze. Le izjemoma, npr. izvodi z avtorjevim podpisom in stare knjige (npr. izpred leta 1800), ki jih opisujemo z mednarodnim standardom za bibliografski opis starejših monografskih publikacij (ISBD(A), 1997), lahko v opombah vsebujejo elemente historiata (Katić, 2007; ISBD(A), 1997). Kazalo bi to možnost dosledno uporabljati pri opisu zapuščin.

Provenienco podatkov v normativnih zapisih pa je nujno treba beležiti v samem normativnem zapisu, kot to predvidevajo tudi smernice za normativne in napoltilne zapise v knjižničnih katalogih. Normativni zapis bi morali obravnavati kot strokovni ali znanstveni članek. Za njegovo tvorbo je potrebna raziskava podobna tisti, ki jo arhivisti opravijo za pripravo historiata fonda in ustvarjalca ali kustosi za opis zgodovinskega predmeta. Če ima strokovni ali znanstveni članek bibliografijo, je uporaben pri nadaljnjem delu. Brez bibliografije nima nobene vrednosti, ni niti strokoven niti znanstven, temveč je kvečjemu mnenje posameznika.

6 Navedeni viri

Ariely, D. (2010). *Predvidljivo nerazumni: skrite sile, ki izoblikujejo naše odločitve* (dopolnjena izd.). Ljubljana: Mladinska knjiga.

Čitalnica arhiva [spletna stran]. (2019). Ljubljana: Arhiv Republike Slovenije. Pridobljeno 12. 9. 2019 s spletne strani: <https://www.gov.si/drzavni-organi/organi-v-sestavi/arhiv/-arhivu-republike-slovenije/sektor-za-informacije-in-dokumentacijo/citalnica-arhiva/>

Direktiva (EU) 2016/680 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov, ki jih pristojni organi obdelujejo za namene preprečevanja, preiskovanja, odkrivanja ali pregona kaznivih dejanj ali izvrševanja kazenskih sankcij, in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Okvirnega sklepa Sveta 2008/977/PNZ. (2016, 4. maj). *Uradni list Evropske unije*, L 119/89, 89–131. Pridobljeno 12. 9. 2019 s spletne strani: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/ALL/?uri=CELEX%3A32016L0680>

Dular, A. (2002). Katera knjiga je muzejski predmet?. *Argo*, 45(1–2), 193–195.

Etični kodeks slovenskih knjižničarjev [spletna stran]. (1995). Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije. Pridobljeno 12. 9. 2019 s spletne strani: <http://www.zbds-zveza.si/?q=node3/20>

Hlade Sanchez, N. (2007). *Organizacija zbirk razglednic v muzejih in knjižnicah mariborskega območja*. Diplomsko delo. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

Icomov kodeks muzejske etike. (2005). Ljubljana: ICOM, Mednarodni muzejski svet, Slovenski odbor. Pridobljeno 27. 8. 2019 s spletne strani: http://www.icom-slovenia.si/file-admin/user_upload/dokumenti/eticni_kodeks/eticni_kodeks.pdf

ISAD(G): *general international standard archival description* (2nd ed.). (2011). Pariz: International Council on Archives. Pridobljeno 12. 9. 2019 s spletne strani: <https://www.ica.org/en/isadg-general-international-standard-archival-description-second-edition>

ISBD(A): *mednarodni standardni bibliografski opis starejših (antikvarnih) monografskih publikacij*. (1997). Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica.

Kanič, I., Leder, Z., Ujčič, M., Vilar, P. in Vodeb, G. (2011). *Bibliotekarski terminološki slovar*. Ljubljana: Zveza bibliotekarskih društev Slovenije. Pridobljeno 1. 5. 2019 s spletne strani: <http://www.termania.net/slovarji/85/bibliotekarski-terminoloski-slovar>

Katić, T. (2007). *Stara knjiga: bibliografska organizacija informacija*. Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.

Kerec, B. in Stavbar, V. (2015). Zapuščina Zabeo v Univerzitetni knjižnici Maribor. V N. Gostenčnik (ur.), *Tehnični in vsebinski problemi klasičnega in elektronskega arhiviranja* (str. 353–362). Maribor: Pokrajinski arhiv Maribor. Pridobljeno 10. 7. 2019 s spletne strani: http://www.pokarh-mb.si/uploaded/datoteke/Radenci/radenci2015/353-362_kerec_stavbar_2015.pdf

Kodeks etike [spletna stran]. (1997). Maribor: Pokrajinski arhiv Maribor. Pridobljeno 12. 9. 2019 s spletne strani: <http://www.pokarh-mb.si/si/p/1/17/kodeks-etike.html>

Kodrič Dačić, E. (2015). Maistrova knjižnica: kaj je znanega o osebnih knjižnicah znamenitih Slovencev in kaj te govori o svojih tvorcih?. *Knjižnica*, 59(3), 121–137.

Kodrič Dačić, E. (2018). Pisna kulturna dediščina v slovenskih knjižnicah: izziv za knjižničarsko stroko in pristojno ministrstvo. *Knjižnica*, 62(3), 9–29.

Letno poročilo 2017: gradivo za sejo strokovnega sveta. (2018). Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica. Pridobljeno 12. 9. 2019 s spletne strani: https://www.nuk.uni-lj.si/sites/default/files/dokumenti/2018/NUK_porocilo_2017_20180219_NSKD.pdf

Navodila za ugotavljanje lastnosti kulturnega spomenika. (2012). Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica. Pridobljeno 2. 9. 2019 s spletne strani: <https://www.nuk.uni-lj.si/sites/default/files/dokumenti/2015/Navodila%20za%20ugotavljanje%20lastnosti%20kulturnega%20spomenika.pdf>

Nov dar pisatelja Borisa Pahorja [spletna stran]. (B. d.). V *Arhiv novic*. Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica. Pridobljeno 8. 4. 2019 s spletne strani: <https://www.nuk.uni-lj.si/node/578>

Novak, M. (2016). Klasična in nova paradigma varovanja občutljivih podatkov v arhivih. *Atlanti*, 26(1), 55–63.

Podatek. (2014). V *SSKJ: slovar slovenskega knjižnega jezika*. Ljubljana: Založba ZRC. Pridobljeno 12. 9. 2019 s spletne strani: [https://fran.si/iskanje?FilteredDictionaryIds=133&View=1&Query="+podatek](https://fran.si/iskanje?FilteredDictionaryIds=133&View=1&Query=)

Pravilnik o pogojih za izvajanje knjižnične dejavnosti kot javne službe. (2003). *Uradni list RS*, št. 73/2003, 70/2008 in 80/2012.

Pravilnik o uporabi muzejskega gradiva in prostorov. (2016). Ljubljana: Slovenski etnografski muzej. Pridobljeno 12. 9. 2019 s spletne strani: https://www.etno-muzej.si/files/article/pravilnik_o_uporabi_mgp_1_1_2019.pdf

Priručnik za dokumentacijo: napotki za delo v muzejih in galerijah [spletna stran]. (2009–2017). Ljubljana: Skupnost muzejev Slovenije. Pridobljeno 12. 9. 2019 s spletne strani: <http://www.sms-muzeji.si/C/Items/1032?cat=4>

Purkart, A. (2010). *Organizacija zbirk plakatov v knjižnicah in muzejih*. Diplomsko delo. Ljubljana: Filozofska fakulteta.

Semlič Rajh, Z. in Šauperl, A. (2013). Razglednice v arhivih in knjižnicah: priporočila za enoten popis. *Atlanti*, 23(2), 107–125.

Semlič Rajh, Z., Šauperl, A. in Knez, D. (2013). Obrada kulturne baštine s aspekta muzeja, arhiva i knjižnica. V N. Tomašević in I. Despot (ur.), *Seminar Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture 16* (str. 140–166). Zagreb: Hrvatsko knjižničarsko društvo.

Semlič Rajh, Z., Šauperl, A., Knez, D. in Kerec, B. (2014). Plakati u arhivima, knjižnicama i muzejima: preporuke za usklađen opis. V A. Martek, D. Gavranović in I. Despot (ur.), *Seminar Arhivi, knjižnice, muzeji 17* (str. 111–144). Zagreb: Hrvatsko muzejsko društvo.

Sklep o ustanovitvi javnega zavoda Slovenski etnografski muzej. (2003). *Uradni list RS*, št. 60/2003, 11/2009 in 66/2016.

Smernice za normativne zapise in napotila (2. izd.). (2004). Ljubljana: Narodna in univerzitetna knjižnica.

Šoštarich, D. (2018, 30. april). GDPR, COBISS in knjižnice [blog zapis]. V *Blog COBISS: poti do znanja*. Pridobljeno 10. 7. 2019 s spletne strani: <https://blog.cobiss.si/2018/04/30/gdpr-cobiss-in-knjiznice>

Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba o varstvu podatkov) (Besedilo velja za EGP). (2016, 4. maj). *Uradni list Evropske unije*, L 119, str. 1–88. Pridobljeno s spletne strani: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SL/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679#documnt1>

Uredba o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva. (2017). *Uradni list RS*, št. 42/2017.

Vodopivec, I. (ur.). (2015). Osebnostne knjižnice: njihovi tvorci in usode. *Knjižnica*, 59(3).

Zakon o arhivskem gradivu, ki vsebuje osebne podatke o zdravljenju pacienta. (2016). *Uradni list RS*, št. 85/2016.

Zakon o dostopu do informacij javnega značaja. (2006). *Uradni list RS*, št. 51/2006, 117/2006, 23/2014, 50/2014, 19/2015, 102/2015 in 7/2018.

Zakon o knjižničarstvu. (2001). *Uradni list RS*, št. 87/2001, 96/2002 in 92/2015.

Zakon o kulturni dediščini. (2008). *Uradni list RS*, št. 16/2008, 123/2008, 8/2011, 90/2012, 111/2013, 32/2016 in 21/2018.

Zakon o obveznem izvodu publikacij. (2006). *Uradni list RS*, št. 69/2006 in 86/2009.

Zakon o varstvu dokumentarnega in arhivskega gradiva ter arhivih. (2006). *Uradni list RS*, št. 30/2006 in 51/2014.

Zakon o varstvu osebnih podatkov. (2007). *Uradni list RS*, št. 94/2007.

---

mag. Aida Škoro Babić

Arhiv Republike Slovenije, Kongresni trg 1, 1000 Ljubljana
e-pošta: aida.skoro@gmail.com

mag. Branka Kerec Prekoršek

Univerzitetna knjižnica Maribor, Gospejna ulica 10, 2000 Maribor
e-pošta: branka.kerec@um.si

Miha Špiček

Slovenski etnografski muzej, Metelkova ulica 2, 1000 Ljubljana
e-pošta: miha.spicek@etno-muzej.si

dr. Alenka Šauperl

Oddelek za bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Aškerčeva cesta 2, 1000 Ljubljana
e-pošta: alenka.sauperl@ff.uni-lj.si